

L-Għaqda Nazzjonali Kazini tal-Banda: 75 sena ta' storja

Duncan Brincat

Sa minn żmien bikri, il-ħtieġa ta' assoċjazzjoni jew għaqda li tiġbor fi ħdanha l-għaqdiet tal-banda f'pajjiżna kienet ilha tinħass. Dan b'mod speċjali wara t-tieni nofs tas-seklu dsatax, fejn il-ġibda lejn il-mużika u t-twaqqif tas-soċjetajiet tal-banda żdied ferm, tant li nsibu li fl-1886 kien hawn 270 mużiċist professjonali u 18-il għaqda mużikali mwaqqfa. Id-dirigenti ta' dawn il-baned bdew iħossu l-ħtieġa ta' għaqda bejniethom biex tħares l-interessi komuni u torganizza attivitajiet fuq skala nazzjonali.

Fl-1895, il-Prof. Napuljun Tagliaferro ħareġ bl-idea li ssir gara mużikali bejn il-baned Għawdxin u Maltin u għalhekk waqqaf il-*Comitato di Direzione*. Madankollu, kien fl-istess perjodu li diversi baned bdew għaddejjin minn serje ta' inkwiet, fosthom dwar permessi ta' daqq. F'Ġunju 1923, b'inizjattiva tas-Socjetà Filarmonika King's Own u wara kwistjoni tat-tombli mal-Gvern, sittin delegat minn diversi kazini tal-banda ltaqgħu flimkien u waqqfu l-*Consiglio Centrale di tutte le filarmoniche* taħt il-presidenza tal-Prof. Carlo Mallia.

Din iżda ma kellhiex ħajja twila. Aktar tard, wara kwistjoni ta' drittijiet tal-awtur, u b'inizjattiva tas-Socjetà Filarmonica Nazionale La Valette, f'Ottubru 1933 twaqqfet l-*Unione Filarmoniche Maltesi*. Madankollu, iż-żminijiet tat-Tieni Gwerra Dinjija wasslu mhux biss biex din l-għaqda tisfaxxa, iżda magħha diversi kazini tal-banda li kellhom jagħlqu l-bibien tagħhom għal żmien relattivament twil.

Kienu diversi l-inizjattivi li għaqqu flimkien b'mod nazzjonali l-kazini tal-banda fl-ewwel snin ta' wara l-gwerra. Fl-istess snin, bdiet ukoll il-ħegġa trejdunjonistika

f'pajjiżna. Dan wassal biex fl-1947, Mikielang Delia, mis-Sigġiewi iżda bandist u membru fil-Kumitat tas-Socjetà Filarmonika San Ġużepp tal-Ħamrun, ressaq proposta quddiem il-Kumitat tal-istess Għaqda sabiex, "Il-Kumitat... jiehu l-inizjattiva f'idejh billi jagħmel stedina lill-Kumitati ta' Malta u Għawdex, ħalli jagħzlu żewġ delegati biex jattendu għal-laqgħa li għandha tiġi ffixxata mill-Kumitat, u li jkollhom mandat speċifiku biex jiddiskutu u jikkonkludu flimkien il-possibbiltà ta' għaqda bejn il-baned kollha... bl-iskop li jitjiebu l-kundizzjonijiet ħżiena li jinsabu fihom, u ħalli jakkwistaw il-privileġġi li jimmeritahom u li tant jeħtieġu." Din il-proposta giet milqugħa, u t-Tlieta 16 ta' Settembru 1947 saret laqgħa ġenerali fl-istess kazin ippreseduta mill-Avukat Tommaso Caruana Demajo. Matulha nhatret kummissjoni biex tabbozza

statut, li gie approvat f'laqgħa ġenerali oħra li saret fil-11 ta' Jannar 1948 fl-istess kazin, fejn gie approvat ukoll l-isem ta' *The Malta Band Clubs' Association*. L-ewwel Kunsill kien iffurmat minn: Dr. Tommaso Caruana Demajo President Onorarju, Mikielang Delia President, Joseph Ciappara Vici President, Albert E. Scicluna Segretarju u Carmelo Dimech Teżorier, fost l-oħrajn.

It-twaqqif ta' din 'l-għaqda tal-għaqdiet' kif kienet magħrufa, kien għamel f'oss qawwi madwar Malta kollha. Waħda mill-ewwel

kwistjonijiet li kienet ħadet ħsieb kienet dik dwar il-banka tal-lottu, fejn wara laqgħa mal-Ministru tat-Teżor it-Tabib Turu Colombo fl-1948, gabet ftehim

b'diversi benefiċċji. Deċiżjoni oħra importanti li ttieħdet sa mill-ewwel snin kienet dik li jitwaqqaf bord proviżorju tas-Surmastrijiet, bl-għan li jirrakkomanda l-aħjar grammatika mużikali għat-tagħlim tal-allievi fil-każini. Sadanittant, l-ewwel dehra pubblika tal-*Association* kienet bis-sehem ta' banda nominata minnha permezz ta' polza, il-Banda Vilhena tal-Furjana, fl-okkażjoni tal-Festa Nazzjonali tat-8 ta' Settembru.

Imbagħad f'Ottubru tal-istess sena, il-Banda De Paule ta' Raħal Ġdid, ukoll magħżula permezz ta' polza, ħadet sehem f'isem l-Għaqda fl-okkażjoni tal-25 sena episkopat tal-Arcisqof Mons. Mikiel Gonzi. Il-*Malta Band Clubs' Association* bdiet tiġi mistiedna biex tieħu sehem f'kumitati governattivi, fosthom dak tal-Festa Nazzjonali tal-*Otto Settembre* u dak tal-Karnival, kif ukoll biex tattendi għal diversi stedinet uffiċjali.

Sa mill-ewwel snin mit-twaqqif tal-Għaqda, ġie deċiż li tingħata prominenza lill-festa liturġika ta' Santa Ċeċilja, patruna tal-mużiċisti, u għalhekk sejħet biex il-każini kollha dakinhar tat-22 ta' Novembru jtellgħu l-bnadar. Mill-1982, kull Novembru, l-Għaqda bdiet tikkommemora wkoll il-festa ta' Santa Ċeċilja b'quddiesa fil-Kon-Katidral ta' San Ġwann u wara marċ mat-toroq tal-Belt Valletta, filwaqt li mill-2013 din l-attività bdiet issir ukoll f'Għawdex. Fis-snin 50 ġie mwaqqaf fond għall-allievi li jkunu jippromettu fil-mużika bil-ħsieb li jiġu mogħtija *scholarships*, filwaqt li fl-1957 bdiet ukoll il-gara mużikali.

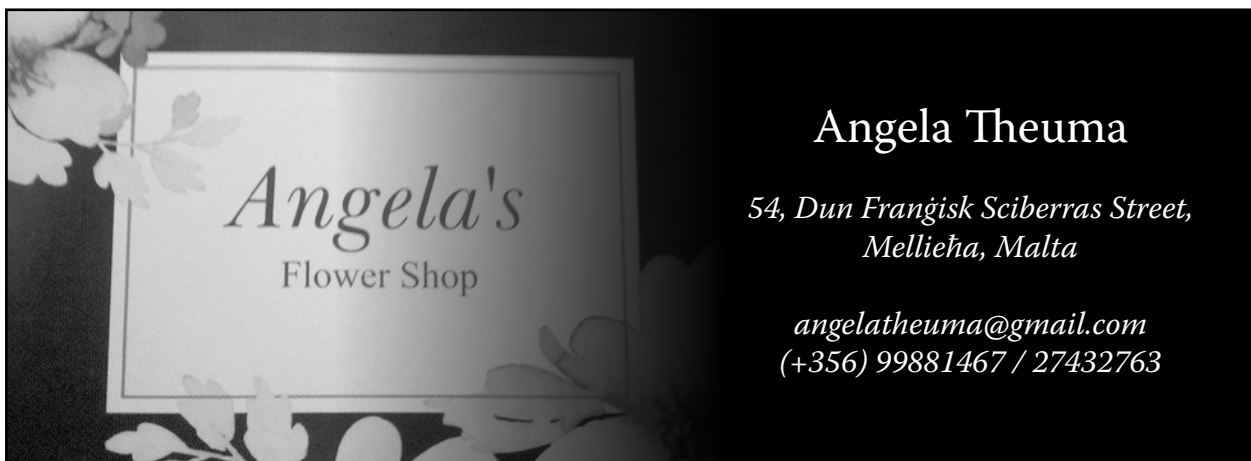
Bil-ħidma tal-*Association* il-baned bdew jingħataw id-dritt li jipparteċipaw fl-okkażjonijiet nazzjonali, ġew eżentati mill-obbligu tat-taxxa tad-dhul, filwaqt li bdew jingħataw spazju regolari fuq ir-*rediffusion*, aktar tard ir-radju, mill-1956 'il quddiem. Dan sintendi ma' numru kbir ta' kwistjonijiet u diffikultajiet oħra li sehew matul 75

sena ta' storja. Fl-1954 sar ukoll tentattiv u twaqqfet banda nazzjonali, li iżda aktar tard mas-snin, ma komplietx titmexxa mill-*Association*. Fl-1979 ittella' l-ewwel programm annwali, fejn permezz ta' polza daqqet il-Banda Marija Annunzjata ta' Ħal Tarxien. Dan il-programm kien isir fl-Istitut Kattoliku l-Furjana, iżda mill-1985 'il quddiem beda jsir fit-Teatru Manoel.

L-Għaqda matul is-snin, kienet tiffunzjona mis-sede tal-Każin San Ġuzepp tal-Ħamrun. F'Ġunju 1996 garret għall-uffiċini fejn tinsab illum fil-Ħamrun stess. Mit-twaqqif tagħha sal-lum, l-Għaqda kellha bħala Presidenti lil Mikielang Delia, Karmenu Ellul Galea, Lawrence Farrugia u dak attwali l-Avukat Noel Camilleri.

L-istorja ta' dawn l-aħħar snin għadha qiegħda tinkiteb illum. L-iskop għala twieldet l-*Association* 75 sena ilu għadu attwali sal-lum il-ġurnata: l-isfidi li jgarrbu l-għaqdiet mużikali għadhom hemm, forsi mhux eżattament taht l-istess forma, iżda xorta waħda jirrikjedu sforz kollettiv biex jiġu meġħluba. Ikun għajb għalina jekk niċcelebraw biss dan l-anniversarju sabiħ bħala tifkira, u ma niħdux l-okkażjoni biex insaħħu l-operat ta' din l-għaqda bil-parteeċipazzjoni ta' kull min għandu għal qalbu din it-tradizzjoni waħdiena tagħna l-Maltin u Għawdxin. Wasal iż-żmien li l-Għaqda Nazzjonali Każini tal-Banda tkun merfugħa 'l fuq bħala gwida legali tal-għaqdiet membri, u dan mhux biss sabiex issaħħaħ ħidmietha, iżda wisq iżjed sabiex tirregola b'mod dinjituż dak li sfortunatament jista' jifridna.

Illum, aktar minn qatt qabel, il-ħtieġa ta' 'għaqda tal-għaqdiet' mhux biss għadha hemm, iżda hija ħafna iżjed bżonjuża. Illum irridu kollha flimkien intenu u naħdmu sabiex l-Għaqda Nazzjonali Każini tal-Banda tissaħħaħ u tikber... sabiex dik iż-żerriegħa li twieldet 75 sena ilu, ma tmut qatt!

Angela's
Flower Shop

Angela Theuma
54, Dun Franġisk Sciberras Street,
Mellieħa, Malta

angelatheuma@gmail.com
(+356) 99881467 / 27432763